

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 / Telefon 2440 in 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Socialni razvoj bodočnosti

MISLI FRANCOSKEGA PISATELJA PREVOSTA.

Znani francoski pisatelj Marcel Prevost je napisal nedavno razpravo o sodobnih in bodočih problemih, ki je v marsikaterem oziru zanimiva in bodo glayne misli zanimala tudi naša javnost. Gospodarske zahteve človeštva, pravi Prevost, so vedno dosegale potek razvoja. Na vsak prevrat v zgodovini je neobhodno vplivala tudi potreba po preureditvi tega razvoja. Tako je bilo krščanstvo v prvih časih le protest revnih in podjarmljenih proti gospodarskim in socialnim razmeram, proti onim, ki so jim odrekali človečanske pravice. In tako je bilo naпослед vsako veliko prizadevanje, ki je v zgodovini spreminjalo lice sveta. Tudi mi stojimo sedaj na razpotju dveh vekov, dveh civilizacij, zato veljajo še vedno razne ustanove, ki so se že davno preživele in potrebujejo temeljite reforme. Popolnoma naravno pa je, da se bore za svojo veljavo in svoj obstoj proti novim, ki vstajajo in stopajo v življenje z vehementno silo virulence. Vsi naši trdni pojmi se majojo. Zdi se nam, da ni v življenju nič več trdnega, nič več takega, za kar bi se mogli varno oprijeti. Celo podpisi na pogodbah nimajo nobene cene več. Spritno vsoga tega se moramo nehoti vprašati: »Kaj sploh lahko rečemo o svoji bodočnosti?«

Pred vsem se mi zdi, odgovarja Prevost na to vprašanje, da bodo v petdesetih letih zamenjali vse ekstremne pokrete, kakor je n. pr. komunizem, drugačni, bolj po ravnotežju stremenci. Takrat sploh tudi ne bodo več potrebni, ker prevelika revščina bo izginila prav tako kakor preveliko bogatstvo. Ves sedanjí razvoj nam to zelo jasno dokazuje, treba ga je samo pravilno opazovati. Oglejmo si n. pr. le Francijo, najkonservativnejšo državo na svetu! Takoj opazimo, kako se davkoplačevalci sprijaznjujejo z dohodninskim davkom, ki bi ga pred vojno ne bi trpel noben Francoz. Isto velja za davke na zapuščine itd. Velika večina se strinja z besedami Proudhona, da je na svetu toliko revežev samo zato, ker je na drugi strani preveč bogatih. Zato bo bogatstvo l. 1982. razdeljeno mnogo pravičnejše kakor je sedaj. Vsa velika podjetja bodo last skupnosti. Razlike v komfortu in življenju posameznih stanov in razredov bodo skoraj docela izginile. Začetki se kažejo. Oglejmo si samo modernega delavca in primerjajmo ga s predvojnimi! V marsikaterem primeru živi udobnejše kakor je živel marsikateri meščan l. 1900. (To velja seveda za francoskega ali angleškega delavca! Op. ur.)

Prav tako ne bo v bodočnosti izobrazba le privilegij bogatih, ampak pravica in last vseh. Pomislamo samo na »ecole

unique«, za katero se bore francoski socialisti. Sedaj ima še veliko nasprotnikov, v nekaj letih pa bo gotovo postala realno dejstvo. Če bo ta in tak razvoj človeštva osrečil ali ne, je seveda drugo vprašanje. Prav tako vprašanje je, če bo nivelizacija človeštva ustvarila zdravo podlago za razvoj in napredek? Jaz mislim, da individualnosti ne bo mogla ubiti, one individualnosti, kateri se mora človeštvo v vseh časih zahvaliti skoraj za vse, kar ima. Tudi če si bodo ljudje po vzgoji in opremljenosti podobni kakor avtomobili istega tipa, po telesni strukturi, izrazu, zdravju, inteligenci in osebnih privlačnostih bodo vedno različni. Teh razlik ne more odpraviti noben socializem. Največ, kar bo ta novi razvoj ustvaril, pa bo to, da bo revne bolj opremljen za eksistenčni boj kakor so opremljeni dandanes. Potem ne bo več izobčencev in obsojencev.

Istčasno s tem čudežnim izboljšanjem življenjskih pogojev ubožnejšega razreda, bo izginjalo tudi trotoystvo, ki je bilo nekoč posebna pravica bogatašev in aristokracije. Sin angleškega peera, ki živi danes večinoma le za zabavo, bo čez petdeset let imel za take stvari le še toliko časa, kakor ga ima sedaj meščan, ki se mora preživljati z delom svojih rok ali svojega uma. In sin angleškega peera je tipičen primer trotoystva. V Franciji sploh ni takih ekstremov, kakor so v Angliji, zato bo tam sprememba težja, počasnejša in bolj bolesta. Prav tako se bo spremenil tudi položaj žene. Dobila bo še več prostosti in enakopravnosti kakor je ima sedaj. Zaradi popolne emancipacije bo pa postala manj privlačna in manj očarljiva. Že sedanja žena bi se zdela možu viktorianskega časa nežen-ska, bodoča še bolj. In vendar ima in bo imela tudi bodoča popolnoma emancipirana žena še vedno svojo draž, kakor jo je imela njena prababica. Iz podložni-ce postaja tovarišica, sodelavka.

Kot romancier sem pa tudi prepričan, nadaljuje Prevost, da čas romanov še ni za nami. Čitajoče občinstvo še vedno privlači romatika in poezija, samo zunanja oblika obeh mora biti nekoliko drugačna. Sicer pa imenujemo danes »romane« vse mogoče izdelke, ki si tega imena nikakor ne zaslužijo. Mislim tu posebno na zgodovinski roman in na zemljepisno poročilo. Kljub temu bo zanimanje za pravi roman ostalo vedno živo, za roman, ki je zveza opazovanja in iznajdbe, po domišljiji oblikovana resničnost; in romancier bo l. 1982. moral biti samo nekoliko univerzalnejši, kakor je sedanjí, da si sicer ne bo mnogo razlikoval od splošnega tipa njegovih sodobnikov.

Dokončni rezultat romunskih volitev

DELITEV MANDATOV NA PODLAGI NEDELJSKIH DRŽAVNOZBOR-SKIH VOLITEV. DR. MANIU BODO ČI MOŽ?

BUKAREŠTA, 19. julija. Pri državnozbornih volitvah v nedeljo je zmagala narodna kmečka stranka. V Transilvaniji in v Banatu je dobila celo absolutno večino, dočim je v predvojni Romuniji in v Besarabiji prav tako močna kakor liberalci, ki so najmočnejša opozicijska stranka. V Bukarešti, stari liberalni trdnjavi, so dobili liberalci samo relativno večino. Kmečka stranka je na drugem mestu.

Ker je narodna kmečka stranka dobila 400 odst. vseh oddanih glasov, dobi na podlagi sedanjega volilnega reda več ko polovico vseh mandator, tako da ji je večina v parlamentu absolutno zagotovljena.

BUKAREŠTA, 19. julija. Dokončni rezultat oddanih glasov potrjuje domnevo, da so zmagali narodni kmetje. Dobili so okoli 300 mandator od 383, kolikor poslancev šteje romunski parlament. Druga najmočnejša stranka so liberalci Deana Duce, ki so dobili 22 mandator.

Lupujevi kmetje so dobili 14, Bratianujevi liberalci 10, socialni demokrati 2, Madžari 2, antisemiti 2 mandata, samo kot nosilci liste pa so izvoljeni maršal Avarescu, Jorga in Argetoianu. Revizija sicer še ni izvršena, bistvenih sprememb pa gotovo ne more povzročiti.

PARIZ, 19. julija. Današnji »Temps« razpravlja na uvodnem mestu o romunskih volitvah. Uvodoma omenja zmago zaratistov in pripominja, da bo postal bodoči mož najbrže zopet dr. Maniu, ki je svoječasno odložil predsedstvo narodne kmečke stranke in se skregal tudi s kraljem. Težkoče, ki čakajo nedeljske zmagovalce, so pa tako velike, da bi bilo na vsak način boljše, če bi se bila osnovala koncentracijska vlada, kakršno je pred razpisom volitev predlagal Titulescu. Ena sama stranka, četudi je močna, prevzame v sedanjem času težko vso odgovornost.

Nemška vlada brez moči

PREPOVED DEMONSTRACIJ NA PROSTEM. RAZMERJE SIL, VOJSKA NE ZADOSTUJE. PAPIEN NAMERA VA OSTOPITI. NOVI SPOPADI V ALTONI.

BERLIN, 19. julija. Državna vlada je izdala včeraj popoldne naredbo, po kateri se v bodoče preprečujejo vse demonstracije in manifestacije pod vedrim nebom. Na isti seji so se na obravnavala tudi še druga važna vprašanja. Zatrjuje se, da je državni kancelar von Papen prejel že za časa svojega poseta v Neudecku od državnega predsednika v Hindenburga zelo dalekosežno pooblastilo, katero pa namerava izrabiti le deloma. Zaenkrat je izdana samo omenjena prepoved, ostale odredbe so pa pripravljene, ker nihče ne ve, kaj se še lahko zgodi.

Razmerje v Nemčiji je sedaj tako, da stoji 200.000 redarjev napram 400 tisoč članom napadalnih oddelkov narodnih socialistov, dočim šteje komunistična in antifašistična »Zelena fronta« 700 do 800 tisoč mož. Vojska je morala intervenirati že trikrat, a izkazalo se je, da sama ne bi mogla vzpostaviti miru in reda. Govoril se tudi, da namerava vlada odstopiti. Odstopil bi posebno von Papen in bi prišel na njegovo mesto sedanjí vojni minister general Schleicher. Po vesteh iz Altona, so se včeraj spopadi med komunisti in narodnimi socialisti ponovili in zahtevali novih žrtve.

Trgovski silki Irske z Nemčijo

DUBLIN, 19. julija. V irskih političnih krogih se zatrjuje, da bo irska vlada uvedla na angleški premog tako carino, da bo vsak uvoz sploh nemogoč. V Dublin so zato že dospeli zastopniki nemških podjetij za izvoz premoga, da navežejo stike z irskimi uvozniki. Pričakuje se pa tudi sicer znatno povečanje trgovskega poslovanja med Irsko in Nemčijo na račun Anglije. Irska je doslej uvažala samo premoga za okoli 2 milijona funta šterlingov na leto. Vlada je novi carinski predlog izročila parlamentu že včeraj in priznava odkrito, da je le odgovor na angleške carinske represalije.

Nesreča parnika „Express of Britain“

LONDON, 19. julija. Radio s parnika »Express of Britain« poroča, da je ob ustju reke Svetega Lovrenca zadel vanj parnik »Britania« Karambol ni bil nevaren. Parnik »Ex-

press of Britain« je le malo poškodovan in bo lahko nadaljeval pot. Na parniku se vozijo, kakor znano, angleški državniki na imperijsko konferenco v Ottawo.

NEVIHTA NAD SPLITOM.

SPLIT, 19. julija. Včeraj jutraj se je nad Splitom in okolico utrgal oblak. Lilo je dve uri tako strahovito, da so se ulice spremenile v hodournike. Med nevihto je padala tudi toča, ki je napravila po vrtovih, njivah in vinogradih zelo veliko škode.

NESREČA NA ITALIJANSKI KRIŽARKI

RIM, 19. julija. Agencija »Stefani« poroča: Med vajami kontraavionske artillerije na križarki »Trieste« se je dogodila strašna nesreča. Neka granata je pri vlaganju eksplodirala in tri vojake ubila, trinajst jih je pa ranila.

UPOR V MANDŽURIJI.

HARBIN, 19. julija. Dva mandžurska polka v Kizinu sta se uprli vladi in se polastila oblasti. Nad mestom je proglašeno obsedno stanje. Japonci so odposlali nad upornike tudi dve eskadrilji letal za bombardiranje.

Usoda razorožitvene konference

HERRIOT ZOPET V ŽENEVI. KONFERENCA SE BO ODGODILA LE DO SEPTEMBRA IN MORA BITI DO FEBRUARJA ZAKLJUČENA.

PARIZ, 19. julija. Predsednik francoske vlade Eduard Herriot je odpotoval v Ženevo, da se udeleži važne seje radi nadaljnjé usode razorožitvene konference. Položaj je v Ženevi sedaj tak:

Konferenca za razorožitev se je pričela pred približno petimi meseci in delegacije veseli se trudijo, da bi že v teku sedanjega zasedanja dovršila prvi del svojega programa. Mirodajne osebnosti naglašajo, da se odgovorne zasedanja ne more več odlagati, ponovno se pa mora

sklicati že takoj v začetku meseca septembra. Konferenca bi morala delati naglo, tako, da bi bilo njeno delo do konca februarja prihodnjega leta popolnoma dovršeno. Takrat bi se podpisala splošna konvencija o radikalni razorožitvi.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je predlagal tudi, da se oboroževalno premirje, ki poteka l. novembra, podaljša do definitivnega zaključka razorožitvene konference.

Občni zbor Mariborke zimsko-sportne podzveze

EKSODUS DELEGATOV PODRUŽNIC SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA.

V veliki dvorani hotela »Orel« je bil v soboto zvečer že drugi letošnji občni zbor Mariborske zimsko-sportne podzveze, ker je policijska uprava prvega zaradi neke formalne napake razveljavila. Od včlanjenih 19 klubov jih je bilo zastopanih po delegatih 15. Navzoči so bili tudi zastopniki civilnih oblasti in sorodnih korporacij.

Zborovanje je otvoril preds. MZSP g. prof. Šilc. Uvodoma je pozdravil navzoče in se spomnil umrlega soustanovitelja zimsko-sportne zveze g. prof. Jesenka ter pozval navzoče, da se oddolže njegovemu spominu s trikratnim vzklikom »Slava!« Nato je podal kratko poročilo o delovanju podzveze v minuli sezoni. Ko je omenil, da tajniki (bilo jih je v sezoni kar troje) niso popolnoma izvršili svoje naloge, se je razvila živahna debata, ki je trajala skoraj pol ure.

Verifikatorja poverilnic gg. Gajšek in Vetrli sta nato overovala 12 poverilnic, dočim sta poverilnice SPD Celje, Smučarskega kluba Celje in SSK Maratona zavrnili, ker niso bile pravilno podpisane. Tu je postala debata zopet živahna. Včasih tudi burna, dokler ni bila verifikirana poverilnica SSK Maratona.

Blagajnik podzveze g. Parma je nato podal blagajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da ima MZSP 3904 Din prebitka. Tajniško poročilo je prečital namesto odsotnega tajnika g. Bureša predsednik sam. Podzveza ima 838 verificiranih članov, ki so se v minuli sezoni pri raznih zimsko-sportnih prireditvah dokaj agilno udeleževali.

Poročilo o delovanju tehničnega odbora, ki je bilo v vsakem pogledu uspešno in plodonosno, je podal g. Vekoslav Golubovič. Kar se je na lanskem občnem zboru sklenilo: prireditve podzvezne tekme, zgraditev skakalnice itd., je tehnični odbor tudi izvršil. Zgraditev skakalnice se je poverila gg. prof. Šilcu, uredniku Vozglarju, dr. Jehartu in Forstneriču, ki imajo tudi največ zaslug, da se je zgradila. Na skakalnici, ki je ponos MZSP, so bile meseca februarja prve skakalne tekme, ki so tudi sijajno uspele.

Podzvezin tehnični odbor se je bavil s proučevanjem in projektiranjem zimskih markacij ter stopil v stik z zainteresiranimi faktorji, toda povsod ni bilo razumevanja za to njihovo željo. Ker ima podzveza nalogo, da članstvo vzpodbuja k razširjenju zimskega sporta, je stavil tehnični odbor na občni zbor sledeči predlog: 1. Naj se vpliva na podružnice SPD, da napravijo na Pohorju potrebne zimske markacije. 2. Naj se naroči SPD in tujsko-prometni zvezi, da napravita smučarsko pot od Mariborske kočice v Maribor. Ta pot je nujno potrebna in je pogoj za večji razmah smučarstva v Mariboru, ki naj bi čimprej postal center zimskega sporta.

Tehnični odbor je nadalje predlagal, da občni zbor dá odboru nalog, da pridobi v bodoči sezoni od Jugoslovanske zimsko-sportne zveze izpeljavo tekme za državno prvenstvo v Mariboru, kateri bi bila priključena tudi podzvezina tekma. V programu naj stavi MZSP tudi povečavo skakalnice za skoke do 45 m.

Po končanih poročilih odbornikov bi moralo priti na vrsto poročilo nadzorstva, toda nadzornike so morali šele iskati na domu, tako da je bil občni zbor prekinjen za celo uro. Naposled je vendar prispelo pismeno poročilo nadzorstvenega odbora, nakar se je izrekel odboru absolutorij.

Medtem se je razvila burna debata glede prihodnje točke dnevnega reda: volitev. Zastopnik nekaterih podružnic g. Gajšek je že vnaprej opozoril občni zbor, da bodo podružnice SPD odrekle svoje sodelovanje v odzvezi, če bo kdo izmed delegatov kandidiral g. Ivana Rogliča za predsednika. Seveda je bila ta izjava povod burni debati. Naposled pa se je vendar volilo. Glasovalo pravico je imelo 13 klubov s 33 glasovi. Predlagana je bila samo ena lista, ki je predlagala za predsednika g. Ivana Rogliča. Zanj je glasovalo 5 klubov s 16 glasovi, dočim so se ostali delegati glasovanja vzdržali. Po kratki izjavi g. Gajšeka so nato zastopniki nekaterih podružnic SPD demonstrativno zapustili dvorano.

Sledile so volitve odbora, pri katerih so bili izvoljeni gg. Aljančič (SSK Maraton), Petrovič in Rogličeva (ISSK Maribor), Parma (MSK), Golubovič (ISSK M.), Vetrli (MSK), Forstnerič (MSK), Vidic (Maraton), Hren (Sokol) in Eylert (Rapid). Klubi izven Maribora pa bodo naknadno nominirali po enega zastopnika. Za nadzornika sta bila izvoljena ravnatelj g. Pišek in g. inž. Mies, v razsodišče pa gg. dr. Ravnikar, dr. Orožen, dr. Vebler, dr. Štor, dr. Brandstetter in inž. Wolf. Ker se k zadnji točki dnevnega reda (slučajnosti) ni nihče oglašil, je novozvoljeni predsednik Roglič zaključil občni zbor.

Pekre pri Mariboru

Tombola gasilnega društva je bila v nedeljo ob lepem številu navzočih, ki so čakali na srečo. Največ sreče je imela Brigita Ozimičeva iz Peka, ki je dobila lepo rejeno živo telico. Moško kolo je zadela Marija Kramerjeva iz Studencev; na ženskem kolesu se bo vozila Anica Pinterjeva iz Radvanja; sod vina je dobila Antonija Flegova iz Peka; z dvrmi bosta kurila Jožef Leithkeper in Alojzij Sulec, oba iz Peka; 7 tombolo, 20 m platna je dobil Franc Klotnik iz Studencev, — zadnjo tombolo, torto, pa Limbužan Fric Šauperl.

Učite se pravilno solnčiti

z Nivea-cremo ali oljem



To se pravi, nikdar ne solnčiti mokrega telesa in vedno poprej telo nadignite. S tem zmanjšate nevarnost bolečine povzročajoče solnarice, obenem pa dobite lepo zagorelo kožo, — tudi pri oblačnem vremenu. Nivea-crema in Nivea-olje sta nenadomestljivi. Ni na celim svetu druge kreme ali mila za negovanje kože, ki bi vsebovala Eucerit, na katerem temelji edinstveni učinek. 40-t

Nivea krema: Din 5.— do 22.—
Nivea olje: Din 25.— do 35.—

Jugos. P. Belersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Časnikarstvo na divjem zapadu

AMERIŠKA ČASNIKARSKA ROMANTIKA.

Združene države Severne Amerike so bile znane kot pokrajina časnikarske romantike. Mark Twain, sam časnikar, je opisal to romantiko v mnogih svojih delih, četudi je bil humorist in je včasih pretiraval. Vendar časnikarska romantika tudi še dandanes ni popolnoma izumrla, umaknila se je le v nekatere malo obljubene in civilizirane zapadne države. O tej poslednji romantiki piše newyorški urednik Whenton to-le:

»Potoval sem po zahodnem delu Združenih držav in prišel tudi v mesto Dakoto. Tam sem se seznanil z glavnim urednikom domačega lista, ki se je čisto mirno pohvalil s tem, da je postrelil že 12 ljudi, ki so bili tako nepredvidni, da so bili druganega mnenja kakor on. Nikdar pa še ni preklical niti besedice tistega, kar je sam napisal.

Takih možakov pa je na divjem zapadu še več. Tako je napisal izdajatelj lista »Yampa Leader« pri neki priliki to-le: »Velikomestni listi se radi hvalijo z velikim številom svojih urednikov. Tudi mi imamo dosti sotrudnikov in priobčujemo njihova imena: Odgovorni urednik je gospod Couron, krajevni urednik je gospod Couron, urednik za sodne zadeve Couron, gospodarski del urejuje gospod Couron, urednik, ki poroča o pretepih in napadih, je gospod Couron.«

»Mesto urednika za pretepe« v Evropi ni znano, pri listih ameriškega zahoda je pa zelo važno, ker se navadno dogaja,

da se spori med uredništvom in nezadovoljnimi bralci najrajši rešujejo z revolverjem ali pa z boksanjem.

Na divjem zahodu uredniki nimajo navade, da bi kaj preklicali, ne da bi pri tem posebno krepko poudarjali pomena svojega lista. Tako je napisal neki urednik v Texasu: Mi smo brez dvoma prvi in najbogatejši list v državi. V ponedeljek smo bili mi prvi, ki smo objavili vest o velikem požaru v Jacksonwilleu in danes smo mi zopet prvi, ki to vest preklicujemo kot neresnično.

Kakor pri nas, tako imajo tudi v Ameriki nekateri naročniki navado, da ne plačajo naročnine o pravem času. To je za list seveda vedno nekaj neprijetnega. Nekoga dne so namreč ljudje brali: »Ali ste že poravnali naročnino? Pomislite vendar, da mora urednik tudi živeti in če vam krompir ni obrodil, pošljite nekaj koruze ali repe. Tudi les nam pride prav. Pri nas so vam za take stvari vrata vedno odprta in če urednika ni doma, sprejema naročnino njegova žena.«

Posebno zanimivi so pa v teh listih oglasi. Tako beremo n. pr.: »Ali iščete odvetnika? Potem pridite k meni — moja stranka vedno dobi!« Gostilničar priporoča svojo kuhinjo: »Krasen obed je pripravljen za vas. Pridite in jejte kolikor hočete za 30 centov!« Ali pa: »Ali ste bolni? Če ste, pijte slatino bratov Wright. Kdor vam ponuja katero drugo, temu dajte zaušnico!«

Dolgo življenje Napoleonovega slona

Slon »Siam«, ki je nosil na svojem hrbtu velikega cesarja Napoleona, ko je vodil svoje čete nad Egipt, živi še vedno. Nastanjen je v budimpeštanskem živalskem vrtu in je star že najmanj 150 let. Napoleonu je bil slon podarjen in pripeljal ga je s seboj v Pariz. Takrat je bil silno divji in je umoril več svojih čuvajev. Pozneje je Napoleon podaril žival svojemu tastu, avstrijskemu cesarju Francu I. Tako je prišel »Siam« v dunajski Schönbrunn, kjer je živel v miru in brezdelju,

dokler ni zopet zdviljal in umoril dva paznika. Tedaj je moral zapustiti Dunaj in oditi v Budimpešto, kjer je poslej vedno vzorno miren. Prijazno sprejema darove, ki mu jih prinašajo obiskovalci. Zadovolji se tudi z denarjem, katerega dá potem čuvaju, da mu kupi kruha. Vrednost denarja razločuje zelo dobro in vé, da dobi za slabši denar manj kakor za boljšega. Sedaj se pa zanima za očaka »Siam« tudi Pariz. Francija bi ga rada odkupila ali zamenjala ter spravila nazaj v pariški zoološki vrt.

Sege in navade daljnega Paragvaja

Položaj žene in družine pri Paragvajcih.

Uloga žene v Paragvaju je izredno važna. Že od nekdaj so bile žene Indijancev Gviranov v enakem položaju kakor so današnje Paragvajke. Bile so stebri družine, obdelovale so polje, vodile gospodinjstvo, izdelovale obleke in odgajale mnogoštevilni naraščaj. Toda bile so istočasno tudi sužnje svojih mož, ki so se ukvarjali samo z lovom in bojevanjem in so bili edini gospodarji vsega imetja.

Po krvavih bojih l. 1870. in 1871., v katerih so padli skoraj vsi beli moški, so ostale bele Paragvajke prepuščene Indijancem in brazilskim črncom. Zaradi ženitve belih žen z rdečimi in črnimi moškimi je nastalo novo človeško pleme, ki tvori danes pretežno večino paragvajskega prebivalstva. Razlikujemo pa dva tipa: enega, ki je nastal iz krvi belih in rdečih in drugega, iz krvi belih in črnih. Prvi tip tvorijo izredno lepi moški in ženske; posebno poslednje so krasotice temnejše polti, pravilnih potez, malih, nežnih rok in vitkih nog. Drugi tip, ki je nastal iz mešanja belih žen in črncev, ni lep. Iznačujejo ga sirove poteze, debele ustnice in kodravi lasje.

Stare sege in navade so se, po zaslugi žen seveda, ohranile do dandanes. Ženske imajo tudi v novem Paragvaju glavno vlogo, morajo pa se brigati zase in za otroke bolj kakor kjerkoli drugje na svetu. Nezakonske matere so tam vsakdanji pojav. Nezakonski otroci se označujejo v knjigah kot »otroci narave«, kar pa v Paragvaju ni poniževalno. Ko dorastejo, zavzemajo lahko vsa javna mesta, in nihče ne dela med zakonskimi in nezakonskimi nikakršne, niti ne najmanjše razlike. Taki otroci pa zelo ljubijo in cenijo svoje matere, ki so jim najdražje na svetu. Če se jim godi dobro, potem preskrbe svojim starim materam lastne hiše in posestva, da lahko v miru in brez skrbi preživijo zadnja leta svojega življenja. O praznikih prihajajo k njim sinovi in hčere s svojimi otroci, prinašajo jim darila in povprašujejo po njihovih željah.

Moški se redko in neradi ženijo. Rajši si vzamejo »compagniero« — družico ali družabnico. Če dobro zaslužijo, potem radi pomagajo svojim »compagneram« in njihovim družinam, v nasprotnem slučaju pa se morajo same prebijati skozi življenje. Na vasi obdelujejo zemljo in

žive od pridelkov, po mestih pa prodajajo sadje, mleko in razno drugo blago. Po vojni je bilo na enega moškega enajst žensk; Sedaj se je razmerje nekoliko zboljšalo na korist žensk. Moški navadno tudi ne ostajajo radi doma, ampak odhajajo v sosedne države, kjer se delo bolje plačuje. Tako se dogaja, da ponekod same ženske obdelujejo polja, prodajajo pridelke, kupujejo potrebščine ter uživajo vse državljanske pravice.

Tako je seveda večinoma na deželi, pri takozvanih Gviranih. Maloštevilni paragvajski aristokrati, potomci bivših zavojevalec, Špancev in Portugalcev, žive drugače. Žene in dekleta tega razreda žive v vilah in hišah strogo oddeljenih, kakor so muslimanski haremi. Dasi je tudi tu žensk več kakor moških, so v veljavi še vedno srednjeveške navade. Če se mladeniču dopade kakšno dekle, ji ne sme dvoriti, kakor pri nas v Evropi. Sprehaja se samo zvečer med 6. in 7. uro pred njenimi okni. Če se tudi on njej dopade, se pojavi na oknu in mu vrže cvetico. »Ženin« pa sme, in to le v primeru, če so starši zadovoljni, šele po dveh letih večernem izprehajanju pod okni v »nevestino« hišo, kjer se svečano obavi in proglasi zaroka. Drugače se življenje privilegirane žene le prav malo razlikuje od neprivilegirane. Plemkinja ima seveda

svetlejšo polt, boljše vzgojo in lepša oblačila, duhovno pa se prav nič ne razlikuje od svoje sobarice. Po izobrazbi ne hrepeni. Le kdaj pa kdaj prečita kakšen roman; sicer je nič na svetu ne zanima. Ima pa le tudi dobre lastnosti: dobra mati je, izvrstna žena in skrbna gospodinja. Kot dekle se odlikuje po prirodni gracioznosti in otroški naivnosti.

Med vladajočimi in širokimi množicami ni take razlike kakor v Evropi. Mnogi vodilni politiki so sinovi revnih državljanov in so bili v mladosti pastirji brez višje naobrazbe. Marsikdaj pripeljejo s seboj tudi svoje »compagniero« in jih kot »dame« nastanijo v vilah, dasi se s tem njihovo bistvo prav nič ne spremeni. O praznikih vabijo potem svoje sorodnike in znance v mesto in s spoštovanjem poljubljajo roke svojih mater, ki neprestano kade cigare. S svojimi rojaki govorijo gviransko, mešani jezik Indijancev in Špancev, s tuji pa govorijo samo špansko, ki je uradni jezik države. V tej razmeroma majhni državi je sploh zelo razvito rodbinsko življenje. Niti en Paragvajec ne pozabi svoje rodbe in če mu uspe, da izboljša svoj gnotni položaj, ga izboljša tudi svojim staršem, bratom, sestram in ostalim sorodnikom. Sicer pa je Paragvaj še zelo redko obljubena država in ima prostora še za milijone in milijone ljudi.

VOHUNI

Iz tajnih arhivov.

Toda takšno delo je Annemarijo malo zanimalo. Vedno si je želela posebnih naračil v sovražno deželo. Tam je bilo njeno življenje odvisno od lastne spretnosti, s katero je izvedla dana nalogo, in to je bilo edino delo, kateremu je lahko popolnoma posvetila svoje misli. Pravijo, da je nosila kot Gabriela Petit in druge vohunke častniško uniformo, vendar za to nimamo nikakega potrdila. Čeprav pa je popolnoma obvladala francoščino in je bila dobro poučena v šegah in navadah francoskih častnikov, je verjetno, da ji je njena nežna postava sploh onemogočala nastopati v taki preobleki.

Vsled intenzivnega delovanja francoske protišpijonaže so v začetku 1917. leta izsledili skoro vse nemške vohune, ki so delovali v Franciji. Štirje glavni agentje so bili še pravočasno opozorjeni in jim je uspelo pobegniti v Španijo, večino njihovih podrejenih pa so aretirali. Skupina odločnih mož je odšla iz Berlina, da bi izpopolnila vrzeli, ki so nastale v Franciji. Bilo pa je jasno, da bodo tudi te kaj kmalu izsledili, ako jih s posebnimi ukrepi zadostno ne zasigurajo. V ta namen je šla Annemarija prostovoljno v Pariz, da bi kako rešila to nalogo.

To je bila misija po njenem srcu. Prišla je v francosko prestolnico preoblečena v kmečko dekle iz Normandije, ki išče v mestu službo. Njena izkazila so bila v redu; imela je tudi nekaj priporočilnih pisem, v katerih je bila pohvaljena njena pridnost in poštenost. S perfektnim normanskim naglasom je pripovedovala ljudem, katerim se je bila predstavila, da je izgubila službo, ker je zadnja gospoda, pri kateri je služila, neka angleška rodbina, odpotovala v svojo domovino.

Službo bi bila prav lahko dobila, kajti delovne moči so bile takrat redke. Toda z vedno novimi izgovori je odklonila vse ponudbe, dokler ni dobila službe v neki veliki hiši, kjer je bil glavni stan francoskega protivohunskega urada. V prvem nadstropju so bile pisarne, v drugem spalnice za agente, ki so prihajali iz provinc ali iz drugih krajev, medtem ko je bila v podstrešju mansarda, katero je delila Annemarija še s tremi drugimi deklami. Njihova dolžnost je bila, pospravljati pisarne in spalnice, kjer so bili stalno nastanjeni razni gostje. Dela je bilo mnogo, plača majhna, tako da se moramo čuditi, kje je vzela toliko časa in miru, da je lahko jemala morfirj, katerega je uporabljala čedalje več.

Na zunaj je bila najbolj neumno in neznanatno dekle v vsej hiši, kajti ostale tri

so vedno našle kak izgovor, da so ji naprtili še več dela. Neko delo jim je bilo posebno neprijetno. Dva uradnika sta stalno imela nočno službo; ker pa sta preko dneva spala v hiši, so morale biti njune sobe pospravljene v prvih jutranjih urah. Dekle bi bile morale vršiti izmenoma to delo, toda čez nekaj časa so se ostale tri zmenile in pregovorile »neumnico iz Normandije«, naj proti majhni odškodnini prevzame to nočno delo.

Mlle. Docteur se je seznanila z obema čuvajema, vendar pa je spoznala, da ne bo mogla ničesar ukreniti, dokler sta oba skupaj. Izmenoma pa sta imela ob nedeljah prosto, in ta okoliščina ji je nudila neko možnost.

Neko nedeljo, ko je bil službojuči uradnik že dobro poučen o delu dekleta iz Normandije, je prišla v njegovo pisarno in se pričela z njim razgovarjati. Moč je bil vesel, da bo imel med dolgočasnimi uradnimi urami vsaj nekaj zabave in se ni prav nič brigal za okolico. Radi tega ni imela prav nobenih težav, komu je nenadoma vrgla cunjjo preko glave in ga tako kloroformirala. Potem je mirno preiskala vse pisarne.

V culici, ki je bila vsa njena prtljaga, je imela tudi elegantno obleko. Oblekla jo je, ne vzbudivši drugih deklet, šla po stopnicah in drzno stopila iz hiše. Od zunaj je nadzoroval hišo nočni čuvaj, toda

hiša je imela toliko obiskovalcev, da ni bilo prav nič sumljivo, ako je v zgodnjih jutranjih urah kaka fino oblečena dama zapustila poslopje. Po njeni zunanosti sodeč je bila ta dama agentinja francoskega tajnega urada.

Toda drugi dan je nastalo veliko razburjenje, ko so našli službojučega uradnika brez zavesti na tleh. Vse okoliščine so pričale, da je storilo to tisto dekle iz Normandije, katero so sedaj pogrešali. Telegrafirali in telefonirali so na vse obmejne stražnice, naj aretirajo vsako žensko, ki bi količkar bila podobna temu dekletu. Res so aretirali več žensk, vendar nobena ni bila prava in končno so morali priznati svoj poraz. Kako je Annemariji uspelo priti v Švico, pa je ostala njena tajna.

V Berlinu je izročila svojemu šefu popoln seznam vseh francoskih protivohunov, ki so delali v domovini in nevtralnih državah, obenem s točnimi osebnimi podatki in njihovih delovnih metodah. Tako so lahko posvarili lastne vohune, da niso padli v nastavljen past. Izvedela je tudi imena raznih francoskih vohunov, ki so delali v Nemčiji, in so jih po njenem povratku iz Pariza takoj aretirali.

Spominjajte se CMD

Sport

Sestanek veslačev.

Vsi člani Mariborskega veslaškega kluba se pozivajo, da morajo brezpogojno priti na sestanek, ki bo v sredo 20. t. m. ob 20. uri v lovski sobi hotela »Orel«. Na sestanku se bo dokončno razpravljalo o sodelovanju na »Mariborskem tednu«. Vabljeno so tudi, si neorganizirani prijatelji veslaškega sporta! Predsednik.

„Pameten kakor osel“

Usoda oslov pri nas in drugod.

Zgodovina oslov sega v najstarejše človeške dobe. O njem govori velikokrat tudi Sveto pismo, n. pr. v evangeliju svetega Matije 21. V., pripovedujoč o Jezusovem prihodu v Jeruzalem. Nadalje pravi, da je pri Kristovem rojstvu bil navzoč tudi osel in da je nosil Jesusa in Marijo na begu v Egipt.

Uporabljanje oslov kot vozni in tovornih živali je razširjeno zlasti po južnih evropskih državah, po Aziji okoli Sredozemskega morja in v Severni Ameriki. Pa tudi po Južni Ameriki, osrednji in južni Aziji ter severni Afriki je osel zelo cenjena domača žival, katere sposobnost, delavnost in vztrajnost tam dosti bolj cenijo kakor pri nas. Tamljajšnje toplo vreme pa oslu tudi mnogo bolj prija kakor naše hladno in vlažno.

Mi gledamo na osla napol prezirljivo, napol pa pomilovalno, in njegova lenoba v naših krajih mu je vzela vse dobre lastnosti, odnosno sposobnosti. Zaradi tega

Tragičen konec filmskega snemanja



Pri snemanju nekega ameriškega vojnega filma v Hollywoodu so igrali prizor, kjer vojno letalo napada transportni avto, katerega branijo strelci s strojnimi. Pri tem je izgubil pilot oblast nad strojem, strmoglavil nekaj sekund po tem-le posnetku na cesto in se ubil.

tudi zmerjamo neumne in neokretne ljudi z osli. Na jugu pa pravijo nasprotno okretnim, pridnim in prevdarnim ljudem, da so pametni kakor osli. S tem dokazujejo, da poznajo osla dosti bolj kakor mi. Razlika je tudi v tem, da je pri nas osel večinoma le kot vozna žival, na jugu je pa pretežno tovarno živinče, a uporablja se mnogo tudi za ježo.

Osle je koristna žival tudi še po smrti. Iz oslovske kože so nekoč izdelovali pergament, a v Italiji delajo še sedaj iz oslovskega mesa izvrstne salame, iz mleka pa parmezanski sir. V prejšnjih časih so oslovsko mleko cenili kot dobro hrano za slabotne otroke. V Italiji in Španiji mlade osle koljejo in uživajo kot posebno specialiteto in delikateso.

Praktičen potovalec.

Prvi prijatelj: »Ne veš, kako mi je neprijetno. Kadar moram kam potovati, sem dan poprej vedno strahovito nervozen.«

Drugi prijatelj: »Tako se je godilo nekoč tudi meni.«

Prvi prijatelj: »In sedaj?«

Drugi prijatelj: »Sedaj odpotujem vedno dan prej kakor sem nameraval...«

Mladi diplomat.

O č, sinu, ki prihaja zadnji dan leta iz šole: »Torej: izdelal ali padel?«

Sin: »Poslali so me v Lozano...«

O č: »?«

Sin: »Reparacije...«

Dva gledališka ravnatelja.

Ravnatelj marionetnega gledališča, po predstavi: »Gospod ravnatelj, kako vam ugaja lutkovno gledališče?«

Ravnatelj dramskega gledališča: »Ah kaj, imenitno. Vam je lahko. Vi po predstavi lahko mirno obesite vse svoje igralce!!!«

Teorija in praksa.



»In sedaj, moje dame in gospodje, se začne predavanje o vitki liniji...«

Mirna stranka brez otrok

Išče stanovanje, sobo in kuhinjo, event. tudi za hišnika. Naslov pove »Uprava Večernika«. 2265

Našla sem v parku

v glavni aleji pod klopjo denarnico z nekaj denarja. Zgubitelj naj dvigne isto v upravi »Večernika«. 2271

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago, izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3, za kavarno »Astoria«. 3

Mala vila

4 sobe in ves komfort, se da v najem 1. avg. v Kettelevi ul. 23. Vprašati: Vodnikov trg 2. 2266

Psihografolog in astrolog Karmah

Vam pojasni Vaše razmerje do ljubezni, zakona, poklica, loterije. Njegov nasvet Vam bo prinesel zaželeni uspeh v življenju. Obiske sprejema v hotelu »Zamorec« od 9. do 12. in od 2. do 7. ure. 2269

! NOVO ! Aleksandrova cesta 19!

(zraven prekaževalnice Benko). Okusni črni, beli in mlečni kruh; pecivo, keks, suhor. I. marib. delavska pekarna. 2162

Mirno stanovanje

sobo in kuhinjo, išče uradniški par brez otrok s 1. ali 15. avgustom. Ponudbe pod »Avgust 2« na upravo »Večernika«. 2270

Kolo

popolnoma novo, še nevoženo prodam za Din 1.100. Tattenbachova ul. 1. I.

Pisalni stroj

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe pod »Dober« na upravo »Večernika«. 2267

Modne novosti

za dame in gospode ter šiviljske potrebščine v modni trgovini

ANTON PAŠ
SLOVENSKA ULICA

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da deluje od danes naprej

Prva mariborska zasebna kuhinja

Maribor, Slovenska ulica št. 28

zopet pod starim spretnim vodstvom. Prosim vse stare goste in ostalo občinstvo, da me poseti kakor poprej ter se priporočam za obilen obisk. — **Lastnica**

Naročnikom in čitateljem »Večernika« priporočamo le-le mariborske tvrdke, naše inserente

Ante Jakac

čevljarska delavnica
Slovenska ulica

Josip Sulič

trgovina s čevlji
Aleksandrova cesta

Franjo Ambrožič

sobo- in črkoslikar
Grajska ulica 3

Jože Šinigoj

delikatesna trgovina
Aleksandrova c. 18